

Cymanfa Gyffredinol EBC ar ei newydd wedd

Eleni, roedd ein Cymanfa Gyffredinol, a gynhaliwyd ym Mhrifysgol Aberystwyth, ar ei newydd wedd. Cymanfa bedair awr ar hugain (wel, 27 awr!) oedd hi, a'r pwyslais ar ddathlu ein gweinidogaeth a'n cenhadaeth yn hytrach nag adrodd am waith y pwyllgorau.

Mewn brawddeg, yr hyn a ddathlwyd oedd 'cenhadaeth Duw, trwy rym ei Ysbryd Glân, ar waith yn ein plith'. Dathlwyd ein cymdeithas a'n dyhead i weithio mwy efo eglwysi eraill yng Nghymru ac yn fyd-eang yng nghwmni brodyr a chwiorydd o India a Madagascar. Noson arbrofol oedd hon, ond tystiodd llawer i'r fendith a'r llawenydd a brofwyd wrth ddechrau ein Cymanfa fel hyn.

Yn ystod yr 27 awr cawsom ddwy ddarlith safonol, a'r ddwy eto fyth, yn rhagluniaethol, yn troi ein golygon at genhadaeth. Cawsom Ddarlith Hanes ddydd Llun gan y Parch J. E. Wynne Davies ar 'Y Genhadaeth Anghofiedig', gan beri ein bod yn cofio eto am y gwaith cenhadol a wnaethom ni a llawer o enwadau eraill o Gymru yn Llydaw o ddechrau'r bedwaredd ganrif ar bymtheg ymlaen tan 1971.

'Caplaniaeth – Hanfodol i Fywyd yr Eglwys' oedd thema'r Parch. Marcus Wyn Robinson wrth iddo yntau draddodi'r Ddarlith Davies ar y bore dydd Mawrth.

Roedd y ddwy ddarlith yn ein hatgoffa o'r dewrder a'r penderfyniad sydd eu hangen wrth fentro mewn ffydd, a'r dyfalbarhad er gwaetha'r rhwystrau i'n cenhadaeth.

Tair awr a hanner yn unig a neilltuwyd eleni i fusnes, a hynny yn adroddiad Bwrdd y Gymanfa a roddwyd cyn ac ar ôl cinio dydd Mawrth. Ond, rywsut neu'i gilydd, yn ystod y cyfnod hwn llwyddwyd i adrodd ac i ddod i 24 o benderfyniadau, y byddwn maes o law yn gweithredu arnynt. Bydd y penderfyniadau hyn, gobeithio, yn ein helpu ni i fod yn fwy effeithiol yn ein cenhadaeth wrth inni feddwl yn fwy creadigol am ein defnydd o adeiladau a datblygu defnydd ein canolfan ieuentid a phlant etc. Lanswyd apêl i leddfu'r anghenion yn nhalaith Manipur, India, a chlywsom adrodd gan ein partneriaid Cymorth Cristnogol, ein hadran Eglwys a Chymdeithas a'r Chwiorydd. Roedd gennym 90 eiliad i'w sbario ar ddiwedd yr adroddiad!

Yn dilyn ein strategaeth gweddi eleni a'r cyfleoedd yr ydym wedi eu cael i gymryd gweddi o ddifri o fewn yr Eglwys, arweiniwyd a bugeliwyd ni yn y Gymanfa yn ofalus gan ein harweinydd gweddi, sef y Parch. Owen Griffiths. Arweiniodd un a ordeiniwyd yn ein plith yn ystod y flwyddyn, sef y Parch. Rebecca Lalbiaksangi ni at fwrdd y cymun gan bregethu ar thema ein Llywydd ar gyfer eleni, 'A fynni di dy wneuthur yn iach?' (Ioan 5:6)

Dwn i ddim ai fi sydd â'r hawl i fesur llwyddiant y Gymanfa, ond heb os fe gafwyd Cymanfa lawn, lawen a lliwgar eleni. Mae cael gweld a bod yng nghwmni ein gilydd mor werthfawr. Roedd yr Arglwydd, drwy nerth ei Ysbryd Glân, ar waith yn ein plith. Diolchwn i'r tîm fu'n trefnu ac i bawb a gyfrannodd mewn unrhyw ffordd.

*Nan Powell-Davies
Ysgrifennydd Cyffredinol*

Gellir gwyllo'r darlithoedd, yr anerchiadau a mwy ar safle YouTube yr eglwys a dilyn y dolenni hyn:

Y Ddarlith Hanes – https://youtu.be/KQyYIzx8ryk?si=7EDfm809IT_nhx10

Y Ddarlith Davies – <https://youtu.be/bWi8auXn-Dw?si=k-7CsQHdAaF18Ru7>

Anerchiad Rebecca wrth fwrdd y cymun – https://youtu.be/Evq6oZULDcU?si=FpR9VqZpy3W1ki_G

Oedfa Gomisiynu Coleg Bedyddwyr Caerdydd

Arfer hyfryd sydd gan Goleg y Bedyddwyr yw cynnal gwasanaeth i ddatlu blwyddyn academiaidd a rhoi sylw i'r myfyrwyr sy'n gadael y coleg ar ddiwedd y flwyddyn honno. Cynhaliwyd yr oedfa eleni yn y Tabernacl, capel y Bedyddwyr yn y brifddinas. Byddant yn amrywio lleoliad yr achlysur bob blwyddyn, ond yr un yw'r nod, sef dathlu ffurfiant y myfyrwyr drwy fod pob myfyriwr sy'n gadael yn cymryd rhan, ac yn cyflwyno adnod berthnasol i'r gynulleidfa. Bydd yr athrawon i gyd yn cyfrannu i'r gwasanaeth hefyd, ac mae'n gyfle i'r eglwysi sy'n danfon y myfyrwyr, a'r eglwysi sy'n edrych ymlaen at dderbyn y myfyrwyr i'w gweinidogaeth gyntaf, i gydlawenhau yn yr achlysur pwysig hwn.

Elfen arall sy'n nodweddu'r oedfa yw gwahodd gweinidog i bregethu yn y gwasanaeth, a gweinidog dall o Wlad yr Haf oedd y cennad eleni. Roedd y Parchg Glen Graham wedi treulio amser yn ystod y dydd gyda'r myfyrwyr yn y coleg, yn trafod ei weinidogaeth er ei anabled fel dyn dall. Thema ei gyflwyniad oedd 'Bod yn hyderus yn y dasg sydd eto i'w chwblhau' (Confident in a task Unfinished). Roedd yn siaradwr gafaelfgar, a'i neges yn berthnasol i bawb. Mae gennym enghreifftiau o ddynion dall yn gwasanaethu'n llwyddiannus fel gweinidogion eglwysi, ac roedd yn brofiad gwerthfawr sylweddoli bod gan Dduw le a gwaith i bawb – ac mae gan bawb ohonom ein hanabledau amrywiol.

Elfen arall o'r noson yw profi lluniaeth, lle gall pawb, yn fyfyrwyr, darlithwyr, ymddiriedolwyr a chynrychiolwyr yr eglwysi, gymysgu'n hwyliog. Nid tŵr ifori yw coleg diwinyddol, ond canolfan sy'n cynnig hyfforddiant diwinyddol. Mae'n fan i feithrin diddordeb amgenach yng ngwaith yr eglwys, ac yn ganolfan sy'n cynnig cyrsiau amgen fel Pathways, i ymestyn gorwelion aelodau ein heglwysi.

Eleni roedd saith yn gorffen eu tymor, Roedd tri o'r saith yn Gymry Cymraeg eu hiaith, sef Hannah Smethurst, a fydd yn dychwelyd i'r eglwys a'i hanfonodd, sef Caersalem, Caernarfon; Lisa Isaac,

a fydd hefyd yn dychwelyd i weithio yn ardal Llanelli; a Gruffydd Jenkins o Lwynhendy, sydd ynghanol gwneud trefniadau gyda'i eglwys gyntaf. Bydd David Powell yn dychwelyd i wasanaethu yn ei fameglwys ym Merthyr, ac mae Bernice Lingard, Bromsgrove; Dale Norman ac Angel Tiebas yn dal i ddisgwyl i'w llwybrau i'r dyfodol ddod yn eglurach iddynt.

Bellach mae'r coleg wedi croesawu myfyrwyr o sawl enwad ac yn cynnig cyrsiau ffurfiannol i leygwyr na fyddent am eu cynnig eu hunain fel myfyrwyr diwinyddol, ond a fyddai'n awyddus i ddilyn cyrsiau i fireinio'u sgiliau i fod yn fwy defnyddiol ym mywyd eglwys. Mae ystod eang o gyrsiau ar gael, ac ym mis Hydref bydd seminarau rhai o'r cyrsiau Pathways a Pathways+ yn cael eu trefnu mewn canolfannau yn y gogledd. Beth am anfon ebost at post@cbc.cymru neu ffonio 02920 256066?

Denzil John

Cymanfa Gyffredinol Eglwysi CWM – Durban, De Affrica, 12–18 Mehefin – rhai argraffiadau

Ychydig wythnosau yn ôl, aeth criw bach ohonom o Gymru i Gynhadledd Gyffredinol CWM yn Durban, De Affrica. Roeddem yn ymuno â chynrychiolwyr o aelodau eglwysi eraill CWM, dan y thema 'Codi i Fywyd: Gyda'n gilydd mewn Trawsnewid' ('Rise to Life: Together in Transformation').

Roeddwn i yno ychydig ddiwrnodau cyn y gynhadledd ar gyfer 'Pre-Assembly' i ferched yn unig. Dechreuodd y sesiynau hynny gyda sgwrs gan Monica J. Melanchthon, ffoadur sydd bellach yn byw yn Awstralia. Buom yn astudio llyfr Jeremeia, gan ganolbwyntio ar Jeremeia 31:15–22 a'r cymeriad Rachel. Roeddem yn trafod sut mae Rachel yn wylo, heb ddim cysur, ond yn y pen draw mae Duw yn clywed ei chri ac yn ymateb ag addewid.

Yn ystod y trafodaethau soniodd Masele, merch o Samoa, ei bod yn hyfforddi i fod yn weinidog. Ond ni fydd yn gallu gweinidogaethu yn ei hardal oherwydd nad oes gan fenywod hawl i fod yn weinidogion yno. Bydd raid iddi wasanaethu mewn ardal neu enwad arall ar ôl ei hyfforddiant. Roedd ei hanes yn dangos fod pellter mawr i fynd eto i sicrhau hawliau cyfartal i ferched, hyd yn oed o fewn yr eglwys.

Siwan a Habiba ar y traeth yn cael awyr iach amser cinio!

Dyma'r datganiad a roddwyd i'r brif gynhadledd gan y merched:
- Rydym yn cadarnhau bod gan holl bobl Dduw gyfraniad o fewn yr eglwys a'r gymuned.

- Rydym yn eiriol dros gyfle cyfartal i ferched fel arweinwyr mewn perthynas â Duw ac â'i gilydd.

(parhad ar y dudalen nesaf)

- Cymunedau: annog newid amlochrog, gan ddechrau o fewn cartrefi a chymunedau.
- Grymuso: hyrwyddo'r gallu i ddarllen y Beibl o oedran cynnar i ail-lunio arweinyddiaeth.
- Mentora: meithrin rhaglenni i roi canllawiau ac anogaeth i ferched sy'n datblygu'n arweinwyr.
- Cefnogi: sefydlu rhwydweithiau i hybu ac annog ein gilydd.

Y Gymanfa ei hun

Ar ôl noson hyfryd yn y gwasanaeth agoriadol mewn eglwys leol, Grace Church, lle gwnaethon ni orymdeithio gyda baneri ein heglwys at yr eglwys honno i gyfeiliant band pres, roedd

Grŵp trafod – gyda chynrychiolwyr o Bangladesh, Cymru (Siwan Jones), Mâohi, Hong Kong a De Korea

ein sgwrs gyntaf gan yr Athro Puleng Lenkabula ar y thema 'Codi i Fywyd'. Dywedodd fod ein byd yn llawn o systemau sy'n lladd (nid bob amser yn llythrennol) yn hytrach na rhoi bywyd i bobl ac yn blaenoriaethu arian. Cyfeiriodd hi at Salm 23, sy'n salm gyfarwydd iawn i ni, ac yn benodol at y borfa werdd a digonedd o ddŵr yn llifo. Fe wnaeth un peth ddywedodd hi fy nharo'n arbennig: 'Gobaith yw ffydd ar waith'. Rydym yn gallu sôn am obaith fel dyhead ar i rywbeth ddigwydd. Ond dydi gobaith ddim yn aros yn llonydd ac yn gadael pethau fel y maen nhw.

Cawsom dair trafodaeth yn ystod yr wythnos ar is-themâu 'Codi i Fywyd:

Y merched yn dangos eu cefnogaeth i Balesteina; o'r chwith: Prianka, Habiba a Muna gyda Corey Hampton (EBC) oedd wedi cydlynu'r sesiwn

Gyda'n gilydd mewn Trawsnewid: 'Trawsnewid Grym', 'Adolygu Cenhadaeth', ac 'Adeiladu Cymunedau lle gall Bywyd Ffynnu'. Roedd yr Athro Verene A. Shepherd yn siarad am bwysigrwydd addysg i drawsnewid, gan ddweud: "Addysg yw'r arfer mwyaf pwerus i drawsnewid y byd."

Roedd trafodaeth Upolu Lumā Vaai yn canolbwyntio ar sut mae cymunedau brodorol yn byw ac yn parchu'r pridd, gan bwysleisio ein cysylltiad dwfn â'r ddaear.

Yn y sesiwn ar "Adeiladu Cymunedau lle gall Bywyd Ffynnu", siaradodd tair merch ifanc: Habiba o Kenya sy'n rhedeg elusen i helpu mamau ifanc, Muna Nassar o Balesteina a siaradodd am ei phrofiad, a Prianka a drafododd gyfundrefn gast India, gan annog yr eglwys i 'Walk our talk' – gweithredu yn ogystal â siarad.

Roedd y gynhadledd yn cynnig cyfleoedd i drafod, rhannu syniadau, a dysgu gan amrywiaeth o leisiau. Fe wnaed yr adnodau o'r Beibl a'r trafodaethau ein hannog i herio'r *status quo* a gweithio tuag at newid cadarnhaol yn ein bywydau personol ac yn ein cymunedau.

Siwan Jones
Rhosllannerchrugog

Roedd yn frain fawr cael mynychu Cymanfa CWM yn Durban, De Affrica, ym mis Mehefin. Cynhaliwyd y Gymanfa yng ngwesty'r Radisson Blu ar lan y môr, a hyfryd oedd gallu cerdded ar hyd y prom yn gynnar yn y bore wrth i'r haul godi a gweld dolffiniaid yn y môr ac adar lliwgar a mwncïod llawn asbri ar hyd y llwybr. Er ei bod yn aeaf yn Ne Affrica ar hyn o bryd, roedd y tywydd yn heulog a dymunol.

Roedd y cyflwyniadau, yr astudiaethau Beiblaidd a'r gweithdai i gyd yn ardderchog. A chawsom gyfle i fyfyrion ar thema'r Gymanfa gyda'n gilydd wrth i dros 250 o gynrychiolwyr o bob rhan o'r byd eistedd o amgylch y byrddau mewn neuadd fawr yn y gwesty. Ar fy mwrdd i roedd cynrychiolwyr o'r Caribî, Cymru, India, Polynesia Ffrainc (French Polynesia), Taiwan a Zimbabwe. Braf iawn oedd sgwrsio â hwy, a chael cyfarfod â'n ffrindiau o Ogledd-ddwyrain India, rhai ohonynt wedi bod gyda ni yn y Gymanfa Ganu yn Seion, Ealing Green, yn 2023.

Un o'r cynrychiolwyr oedd yn eistedd wrth fy mwrdd i oedd Dr Ming-Chu Lin,

Richard gyda Mrs Wellorich Anderson Sohkhlet, Eglwys Bresbyteriaidd India, Shillong

o'r Eglwys Bresbyteriaidd yn Taiwan, ac roeddem i gyd yn falch iawn pan gafodd hi ei hethol yn Llywydd newydd CWM. Roeddem hefyd yn hynod o falch pan etholwyd Gwen Aeron Down, Eglwys Bresbyteriaidd Cymru, a'r Parchg Dylan Rhys Parry, Undeb yr Annibynwyr Cymraeg, yn Gyfarwyddwyr CWM.

Roedd y gwasanaeth i gloi yn llawn cerddoriaeth, gan gynnwys perfformiad dramatig o'r Rhufeiniaid 12:1-21 – cyfle i ni ddod â'r Gymanfa yn Durban i ben mewn ysbryd o weddi. Traddododd Dr Ming-Chu Lin bregeth ar Deyrnas Dduw, sy'n gallu ymddangos yn bell i ffwrdd mewn byd heriol, rhwygedig ac aghyfiawn. Ond, "A gawn ni barhau i annog ein gilydd?" oedd ei chri, a phwysleisiodd mai sylfaen y genhadaeth Gristnogol yw annog pobl – plant Duw, teulu Duw – i barchu ac anrhydeddu ei gilydd.

Richard Brunt
Llundain

BBC radio
cymru

Caniadaeth y Cysegr

Sul, 11 Awst, am 7:30yb a 16:30yp

Rhaglen o ganu cynulleidfaol

Oedfa Radio Cymru

Sul, 11 Awst, am 12yp

Oedfa dan ofal Rhun Murphy, Wrecsam

Ymwneud â'n llywodraethau a'n cynrychiolwyr – Bwletin Polisi Cytûn (Haf 2024)

Bu'n gyfnod prysur yn y byd gwleidyddol ar draws y Deyrnas Unedig gyda newid lliw'r llywodraeth yn San Steffan. Bu'n gyfnod stormus yn Senedd Cymru hefyd wrth weld y Prif Weinidog, Vaughan Gething, yn cynnig ei ymddiswyddiad ac Eluned Morgan a Huw Irranca-Davies yn cyflwyno'u hunain fel tîm newydd i arwain y Blaid Lafur sy'n llywodraethu yng Nghymru.

Yn wyneb hyn i gyd, yn y rhifyn cyfredol o Fwletin Polisi Cytûn mae Gethin Rhys yn amlinellu rhaglenni deddfwriaethol y ddwy lywodraeth: mesurau am fysiau a thomenni glo, digartrefedd a bioamrywiaeth yng Nghymru, yn ogystal â'r mesurau hynny yn San Steffan fydd yn cael effaith yng Nghymru. Bydd Cytûn yn cydweithio â Gwasanaeth Cyngori Deddfwriaethol yr Eglwysi (CLAS) ac eglwysi ar draws gwledydd Prydain i fonitro'r deddfau hyn o safbwynt buddiannau a blaenoriaethau'r eglwysi.

Anogaeth i ddechrau sgwrs â'ch Aelod Seneddol newydd

Yn dilyn Etholiad Cyffredinol y Deyrnas Unedig, mae nifer o aelodau Cytûn yn annog eglwysi lleol i gysylltu â'u Haelod Seneddol newydd i'w cyflwyno'u hunain a dod i adnabod ei gilydd. A chofier bod hyd yn oed Aelodau Seneddol a ailetholwyd bellach yn gwasanaethu etholaeth â ffiniau newydd ac yn cynrychioli cymunedau fydd yn newydd

iddynt. Ymhlith yr adnoddau ddaeth i'n sylw y mae'r canlynol:

Anfon cerdyn at eich Aelod Seneddol – adnodd gan Dim Materion Cyhoeddus yr Eglwys Fethodistaidd, yr Eglwys Ddiwygiedig Unedig ac Undeb Bedyddwyr Prydain i lunio ac anfon cerdyn a neges syml yn croesawu eich Aelod Seneddol newydd.

Torri Bara gyda'ch Aelod Seneddol – adnodd Cymorth Cristnogol i'ch helpu i groesawu a thrafod tloidi gyda'ch Aelod Seneddol.

Pam mae gwirfoddoli yn dda i'ch iechyd Rydym i gyd yn ddibynol ar wirfoddolwyr yn ein heglwysi. Mae cyhoeddiadau diweddar yn amlygu'r rôl hanfodol sydd gan wirfoddolwyr a

sefydliadau cymunedol, gan gynnwys eglwysi, i'w chwarae yng nghyd-destun eang iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru.

Cyflwr Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn ysgolion Cymru

Mae Canolfan Genedlaethol Addysg Grefyddol Cymru ym Mangor wedi lansio adroddiad am gyflwr y pwnc (Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn y cwricwlwm newydd hyd at flwyddyn 8 ac Addysg Grefyddol dan yr hen gwricwlwm ym mlynedd 9–11) yng Nghymru. Mae canfyddiadau'r adroddiad, sy'n seiliedig ar brofiadau athrawon yn yr ysgolion, yn bryderus, a chawn ddarllen amdano yn y Bwletin. Dyma gyfle felly i eglwysi gysylltu â'u hysgolion lleol i ofyn a allant fod o gymorth gydag ymweliadau ac adnoddau wrth iddynt ddatblygu eu cwricwlwm ar gyfer eu cynefin lleol, a hefyd i gynnig gofal bugeiliol i athrawon sydd dan bwysau. Credwn y bydd athrawon yn mawr werthfawrogi pob arwydd o gefnogaeth ymarferol ac ysbrydol yn eu gwaith.

Gallwch ddarllen yn llawn am y materion hyn a'r holl rai eraill sy'n cael eu cynnwys yn [Bwletin Polisi Haf 2024 – Eglwysi Ynghyd yng Nghymru | Churches Together in Wales \(cytun.co.uk\)](#)

Cystadleuaeth Celf Ieuenctid Cymru Masnach Deg

Mae Masnach Deg yn dathlu 30 mlynedd yn y Deyrnas Unedig, ac mae Cymru Masnach Deg yn cynnal cystadleuaeth gelf sy'n cyd-fynd â Phythefnos Masnach Deg (9–22 Medi 2024). Thema'r gystadleuaeth yw: Masnach Deg a Dim Datgoedwigo – sut mae Masnach Deg yn gweithio i gael effaith yn erbyn datgoedwigo? Mae'n nodi fod coedwigoedd trofannol y byd yn cael eu dinistrio ac yn chwarae rhan enfawr yn yr amddiffyniad yn erbyn newid hinsawdd. Mae Masnach Deg yn gweithio gyda chynhyrchwyr a ffermwyr cynhyrchion fel coffi a chacao i helpu i wneud coedwigoedd yn fwy gwydn a chynaliadwy. Mae'r gystadleuaeth ar agor i blant 4–16 oed ar draws Cymru, a'r dyddiad cau yw 23 Medi. Ceir rhagor o fanylion am y gystadleuaeth yn ddwyieithog [yma](#), ac am Bythefnos Masnach Deg ledled y Deyrnas Unedig ar wefan [Fairtrade Foundation](#) (Saesneg yn unig). Beth am y ysgolion Sul, clybiau gwyliau a chlybiau plant eglwysi Cymru helpu i ddathlu trwy gymryd rhan yn y gystadleuaeth?

Cyhoeddir *Cenn@d* ar y cyd gan Eglwys Bresbyteriaidd Cymru ac Undeb Bedyddwyr Cymru. Oni nodir yn wahanol, nid yw barn cyfranwyr *Cenn@d* yn cynrychioli barn swyddogol Eglwys Bresbyteriaidd Cymru nac Undeb Bedyddwyr Cymru. Gallwch anfon eich cyfraniadau / gohebiaethau / ymholiadau at:

huw@cennad.cymru | aled@ysgolsul.com

www.cennad.cymru

CennadCymru

@CennadCymru